

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно
Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 168 (6878)

ИЮЛИН

17

СУББОТО

1954 он

Сэв 20 мүшгэч.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Г. М. Маленков эб найрамдалай Бүхэиндийскэ Соведэй түрүүлэгшэ д-р Сайфуддин Китчлутай уулзаба (1-дэхн шюур).
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ (1-дэхн шюур).
А. П. Чеховэй наһа бараһаар 50 жэлэй ой үнгэргэхэ Бүхэосоюзна комитетдэй (1-дэхн шюур).
Д. Доржиев — «Хартабха» үгэрын хуряагдахы багаар лэ харгылдаг» (2-дохи шюур).
ШАХТЕРОЙ БҮХЭСОЮЗНА ҮДЭРЭП УРДА ТЭЭ К. Генкин. — Мүрхөөндэ түрүүлэгшэ бригада (2-дохи шюур).
ХҮДӨӨ АЖАХЫН БҮХЭСОЮЗНА ВЫСТАВКЭДЭ

КАНДИДАТ К. Пятибратов. — Ехэ пошо хайшалдаг болоодой (2-дохи шюур).
ХҮДӨӨ АЖАХЫН БҮХЭСОЮЗНА ВЫСТАВКЭ ДЭЭРЭ Советскэ Молдавийн экспонатуд (2-дохи шюур).
ҮГЛӨӨ НҮГӨӨДЭР ГЭЛСЭНГҮЙ ХҮРЯАЛГАДА ОЛООРОО ГАРАЯ.
УБНЭ НОГООНОЙ ШЭМЭТЭЙДЭ СЛЫШАЖА, СОМОЖО АБАЯ! (3-дахн шюур).
Д. Найданов — Тохойн эхиндэ (3-дахн шюур).
Уласхоорондын харилсаануудай түгшүүрлэе һула-руушхып түлөө (4-дахн шюур).
А. П. Чеховэй дурасхаалда (4-дахн шюур).

Модо урадхуулгын темпые хурдадхаха

Эхэ оромнай арадайнгаа ажалын бүхы налбаринуудыс хурдан түргэнөөр цэбжээжэ байха үедэ, мангаа социалистическэ хүдөө ажалае богонхон болзор соо эрид шууд хүргөөхэ зорилгын тал байдлаж байхада, барилгын модон улам өхөөр хэрэглэгдэнэ. Ушар яаманга «Модо бэлдэхэлэй промш-лешности» тээгдэлтэе усадхаха тухай 1953 оной октябрын 7-ной тус-лан тогтоолоор СССР-эй Министр-нуудай Совет ба КПСС-эй ЦК модо бэлдэхэлтэе онсо анхарал хамгуул-лан байна.

Тус тогтоолые бодото дээрэнэ бэлдүүлхын тулада ороноймнай модо бэлдэхэлэй предпритинууд, тэрэ модо манайшэ республикын лес-промхозууд бүхы хүсээ элсүүлэн хүдэлмэрлэжэ, 1953—1954 онуу-тай намар-үбэлэй сезон соо барилгын модо өхөөр бэлдэхэ гэжэ. Бэлдэхэлдэнэ модоний өхөн-ий хувины гол мүрэнүүдээр урал-дуулагдаа хэрэглэгшэ хурд-дэжэ байһанин мэдээжэ. Үүнэргэжэ үбэл «Забайкалесс» комбинатай леспромхозуудай модонодоор хэдэн зу мянган кубометр модон бэлд-хэгдэжэ, Үдэ, Курба, Худан голнуу-дай эрьдэ шэрэгдэнэ байха юм.

Мүнөө модо урадхуулгын сезон гүлэг дундаа ябуулагдажа байна. Үднй конторын мэдэлэй модоурал-дуулагдаа бэлдэхэгдэнэ тэдэ мод-е гээлтэ хоролтодо оруулангуу-гөөр урадхуулан, хэрэглэгшэднэ хүргэнэ.

Энэ жэлдэ гол мүрэнүүд уһаа та-ланги байһашыс, черемуховско учас-тогэй коллектив модо урадхуулгыс эмхитэйгээр эхилжэ, хоёр нарын турш цотор графика амжалтатай-гаар дүүргэжэ ябана. Бригаданууд хоорондоо мүрхсэн хүдэлмэрлэнэ. Бригадын гэгшүүд багор болон бу-гал зэр зэмсэгүүдээр гүйсэд ханга-ланхай. Эрьс дээрэ штабеляр яб-талаатай модонуудыс уһанда табил-лажа тракторнууд, лебедконууд най-паар хэрэглэгдэнэ. Эндхэн модо-урадуулагдаа сезонэй эхилһинээ хоёшэ участогийнгаа модыс түргэн темпээр урадхуулжа байна.

Гүхтэй хамта, республика цотор бүхытэн абажа харабал, модо урадхуулга тон хангалтанууһөөр яба-жа байна. Модо урадхуулгын Кур-бын участогай хүдэлмэрлэйн график холо дүүргэгдэнгүй. Мастернууд болон бригадирнууд пилсдүүдэй хү-дэлмэриэ зүбөөр эмхидхэжэ шада-нагуй, өнөөдөнгөө уялгата ажалда харюусалгагүйгээр хандайна. Нимэ-хангалтагүй хүдэлмэрлэйн эсэстэ, мо-донууд эрьс руу хаягдана, голы парин, гүйхэн газарнуудтань заана, татамал хаалтануудай хэдлэггүй дээрлэе урадхуулгыс хэдэн үдэрөөр наатуулха ушар үзэгдэнэ.

Модо урадхуулгын Дээдэ-Үдын, Худанай участогууд баһал нимэрхүү байдалда оронхой. Модо урадхуул-

гын сезонэй эхилһээр хоёр наһааа дээшэ боложо байһашыс, эдэ учас-тогуудай модошод оройдоол 30—40 километр урагшаа ябаһан байна. Участогуудайн хүтэлбэрлэгшэд ажалай бүтээсэе дээшлүүлхын тү-лөө бүхы хүсэ шадалаа гарган хү-дэлмэрлэжэ, модо урадхуулгыс саг болзор соон дүүргэхын түлөө ба-гаар оролдоно, «Уһан бага» гэжэн шалтаг урдаа бариад лэ, онгоогоор аргаа бэлэрнэгүй.

СССР-эй ой модоний промшлен-ностин министрствын тусхай за-хиралтын ёһоор үбэлэй үедэ бэлд-хэгдэжэ, эрьдэ шэрэгдэнэ модо-ной горьтойхон хувины леспром-хозуудай хүсөөр уһанда табигдаха ёһотой юм. Тээд Курбын, Баруун-Тарбагатайн, Черемуховско лес-промхозуудай хүтэлбэрлэгшэд энэ шухалын шухала хүдэлмэрлэ эхил-гүгөөр, модо урадхуулгыс наатуул-жа байна. «Забайкалесс» комбинат-дай зүгһөө тэдэнэртэ шагна эрилтэ табигдаха зэргэтэй.

Тон шухала удхашанартай энэ ажалыс саг соон дүүргэхын зор-илгоор республикын аймагууд жэл-лээ жэлдэ сезонно хүдэлмэрлэснэ модо урадхуулгын участогууд эль-гээдэжэ байгаа. Энэ жэлдэ республи-кын Министрнуудай Соведэй тусхай тогтоолой ёһоор Кабанскын аймаг 30 хувины эльгээхэ аад, минл 3-ыс, Ярууна—50-аа 9-ыс, Хэжэнгэ—50-аа 17-е, Иволга—40-һөө 16-е модо урадхуулгада эльгээгээд байна. Энэ баримта хадаа дурсагдажа аймгүй-сэдкомуудай түрүүлэгшээрэй модо урадхуулгада анхаралаа багаар та-бигдаг байһаниыс гэргэдэнэ. Ойрын үдэрнүүдтэ аймаг бүхэлһөө эльгээ-дэхэ ёһотой сезонно хүдэлмэрлэснэ модо урадхуулгада гүйсэдөөр эль-гээгдэхэ зэргэтэй.

Модо урадхуулагшадые эдэс хоо-лоор, резинөө сабхи болон бусад тусхай хубсанаар хангаха шухала.

Саг ошожо байна. Модо урадхуул-гын түсэбсэ саг болзор соон дүү-ргэхын тулада бүхы хүсээс элсүүлхэ саг ерээ. Наян үдэрнүүдтэ бороон орожо, уһан нэмэбэ. Эгээл энэ үедэ модо урадхуулгын Үдын конторын, участок бүхэнэй хүтэлбэрлэгшэд хүдэлмэрлэснэ дунда соци-алистическэ мүрхсөө улам хүсээтэй-гөөр дэлгэрүүлхэ, түрүү бригаданууд-дай хүдэлмэрлэйн дүй дүршэлыс бү-гэднй шадабарн болгохо ёһотой. Участогуудай партийна, профсоюзна ба комсомольскэ организацинууднаа доторой резервнуудыс элрүүлэн ашгалжа, ажалай эмхидхэлыс най-жаруулха хэрэгтэ онсо анхаралаа хандуулан, модо урадхуулга дээрэ ажалай бүтээсэе эрид дээшлүүлхэ талаар өнөөдөнгөө хүтэлбэрлэхэ үүргэ дүүргэхыс эргидэнэ. Тингээл хадаа оронойнгоо барилгануудта, заводууд, фабрикануудта модо эль-бэгээр үгэхэ байнабэл.

Индийскэ эрдэмтэ Сахиб Синг Сокхейдэ уласхоорондын Сталинска шан барюулагдаа

Июлинь 14-дэ, Кремлин Свирд-ловско зал соо советскэ олонийтын олон түлөөлэгшэдэй суглаард бай-хада, «Арадуудай хоорондох» эб найрамдал бэхжүүлгын түлөө» уласхоорондын Сталинска шан ин-дийскэ элнэтэ эхэ эрдэмтэ, Индин парламентын депутат профессор Са-хиб Синг Сокхейдэ барюулагдаа. Индин Республикаһаа СССР-тэ байгаа Онсо ба Бүрин эрхэтэ Носо-л-г-н К. П. Ш. Менон һамгатааа хам-та шан барюулгын баяр ёһолол дээрэ байлсаба.

Уласхоорондын Сталинска шангай лауреатай алтан медаль ба дипло-мье профессор Сокхейдэ барюулха зуурай, академик Д. В. Скобелдын үндэр шан абангантайн даша-рамдуулан тэрэниэ үпэн зүрхэниэ амарилсаба.

Советскэ олонийтын ба научна ор-ганизацинуудай түлөөлэгшэд про-фессор Сокхейдэ үпэн зүрхэниэ амарилсатгайгаар хандаба. Ака-демик Е. П. Павловский, эб най-рамдал хамгаалха Советскэ комитет-

дэй түрүүлэгшэ Н. С. Тихонов, акаде-мик В. А. Энгельгардт, профессор В. Д. Тимакон, медицинскэ наука-нуудай доктор В. В. Васильев гэг-шэд эб найрамдалай түлөө тэмсэдэ Сокхейн габыятай байһаниншэ улас-хоорондын мэдэрлэе абанан тухай, индийскэ арадай алдарт түлөөлэг-шын түлөө бүхы советскэ хүнүүдэй омогорхон байрлажа байһан тухай хэлэбэ.

Профессор Сокхейн хэлэһэн үгыс хүнүүд эхэ анхаралтайгаар шагнаба.

— Энэ шан барюулхадаа, мүнөөдөр намда ганай үзүүлгэн агуу-схэ хүмээлэлыс бүрин гүйсэдөөр эль-дэрнэб, — гэжэ тэрэ мэдүүлэбэ. — Би таанада бүхы зүрхэниэе баясхалан хүргэнэб. Энэ хүндэтэлыс харюулжа шадаха байхаб гэжэ нийданаб, бүхы хүн түрэгтэндэ эхэ үнэтэй эб най-рамдалай ариун найхан хэрэгтэй ту-лада улам эрид шангаар хүдэлмэ-рилхэб гэжэ таанадыс найдуулхыс хүсэнэб.

(ТАСС).

А. П. Чеховэй наһа бараһаар 50 жэлэй ой үнгэргэхэ
Бүхэосоюзна комитетдэ

А. П. Чеховэй наһа бараһаар 50 жэлэй ойтой дашарамдуулан тэрэнэй дурасхаалыс мүнээлхэ талаар хэмжээ-ябуулганууд тухай

Ородой агууехэ уранзохёолшо А. П. Чеховэй наһа бараһаар 50 жэлэй ой 1954 оной июлинь 15-да гүйс-энтэй дашарамдуулан, А. П. Чеховэй ажалуужа ба хүдэлмэ-рилжэ байһан Московско област-тын Ломасенска район хадаа Че-ховскэ район гэжэ тэнээр нэрлэгдэ-бэ, мүн Ломася гэжэ хүдэлмэрлэ-шэнэй посёлок Чехов город болго-доб.

А. П. Чеховэй нэрэ олгохо гээбэл: — Москва городской Свердловско районой № 64 библиотекэдэ;
— Таганрог городской № 2 дунда нургуулида

Москвада А. П. Чеховэй нуужа байһан Садово-Кудринска үйлсэдэ № 6 байшанда А. П. Чеховэй Бай-шан-музей нээгдээ. Энэ Байшан дээрэ мемориальна доска табигдаха юм.

СССР-эй культурын Министерт-во 1954—1956 онуудта А. П. Чехо-вэй зохёолнуудай суглуулбарине 12 том болгон хэблэн гаргаха байна.

Антон Павлович Чеховэй наһа ба-раһаар 50 жэлэй ой үнгэргэхэ Бүхэ-осоюзна комитетдэй заседани июлинь 14-дэ СССР-эй советскэ уранзохёол-

шодой Союзда К. А. Фединэй түрүү-лэгтэ доро болобо.

Комитет эмхидхэлэй асуудалнуудыс зүбшэн хэлэбэ. Белоруссияда ба Азербайджанда чеховскэ үдэрнүүдыс үншэрлэгтэ тухай мэдээсэлүүдыс уранзохёолшод П. Бровка, М. Ибра-гимов гэгшэд хэбэ. Республикануудта комитетдэ эмхидхэгдээ. Ородой агууехэ уранзохёолшын ажабайдал ба творчествыс харуулан выставкэ-нууд түхээрлэгдэ, лекцинууд ба элнхэлхэлүүд уншагдана. Белорусскэ ССР-эй Наукануудай академий нау-на сессий үнгэргэбэ. Белорусскэ гүр-энэй хэблэл дурасхаалта үдэртэ А. П. Чеховэй нэлгээлмэл зохёолнуудыс нэгэ том болгон хэблэн гаргана. Азербайджанда А. П. Чеховэй нэ-лгээлмэл зохёолнуудай хоёр том гар-гагдажа байна.

Москвагай ба Москва шадарай ажалшад А. П. Чеховэй наһа ба-раһаар 50 жэлэй оие үргэнөөр тэмдэг-лэнэ. Июлинь 15-да Ново-Девичье кладбищида уранзохёолшын хүүр дээрэ гапуудалай митинг болобо. Союзуудай Байшангай Колонно зал соо энэ үдэр дурасхаалай заседани болобо.

(ТАСС)

Москвада А. П. Чеховэй Байшан-музей нээгдээ

Июлинь 14-дэ Москвада Садово-Кудринска үйлсэдэ № 6 байшан до-тор ородой агууехэ уранзохёолшо А. П. Чеховэй Байшан-музей нээг-дэбэ.

Хоёр дахбар энэ байшан дотор Че-хов 1886 онһоо 1890 он хүрэтэр ажа-хууһан юм. Эндэ тэрэ хадаа «Зол жаргал», «Тала», «Иванов» ба бу-сад гайхамшадта зохёолнуудаа бэ-шэһэн байгаа.

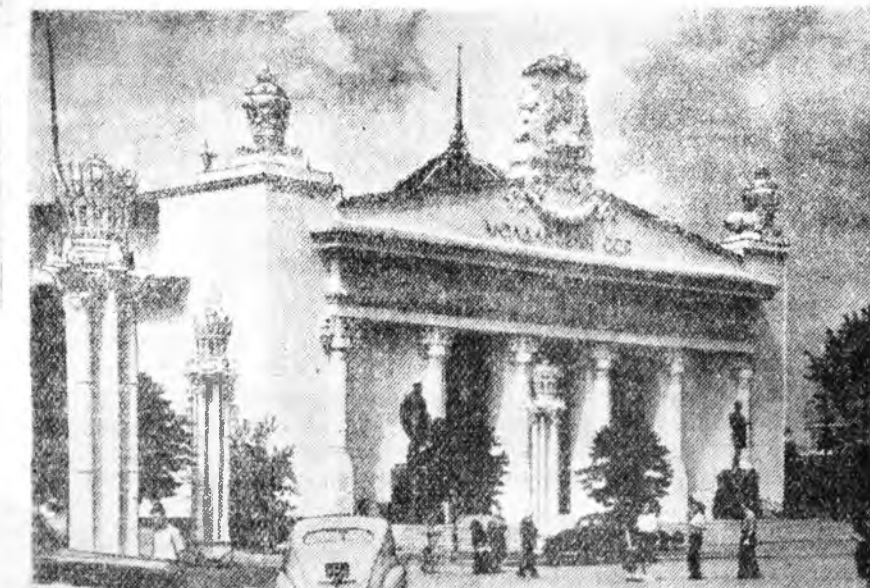
Музейд табигдаһан олон тоото документиүүд, фото-зурагууд, кар-тинанууд, Антон Павловичын хэб-

лэгдэнэ зохёолнууд агууехэ уран-зохёолшын ажабайдал тухай хэлэнэ. Столицын олонийтын олон түлөө-лэгшэд—эрдэмтэд, уранзохёолшод, артистнууд баярай оршон байдалда Байшан-музейн нээгдэхэдэ суглар-ба.

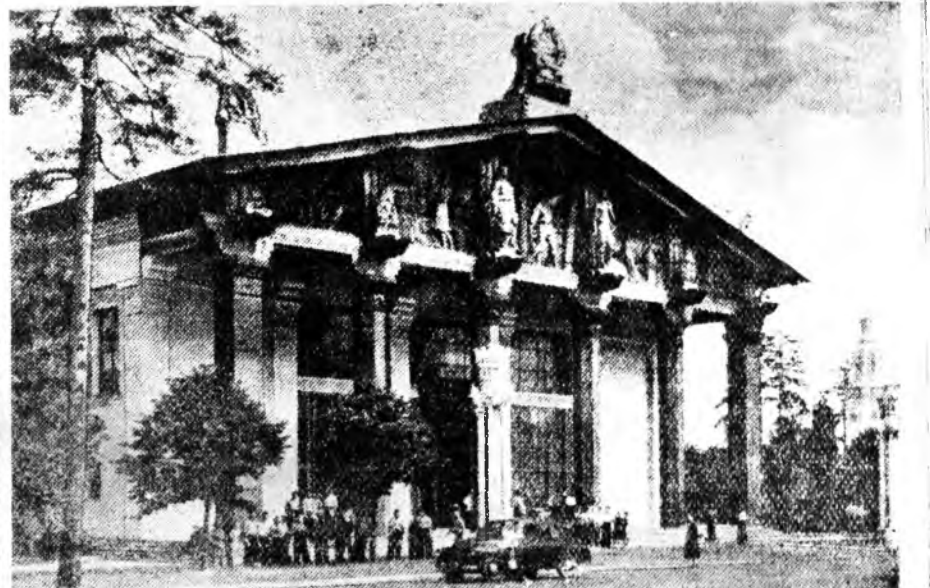
Байшан-музейн нээгдэхэдэ СССР-эй культурын Министр Г. Ф. Алек-сандров, РСФСР-эй культурын Ми-нистр Т. М. Зуева, СССР-эй арадай артистка О. Л. Книппер-Чехова, ака-демик А. И. Опарин гэгшэд үгэ хэ-лэбэ.

(ТАСС).

Хүдөө ажахын Бүхэосоюзна выставкэ дээрэ

Моддавска ССР-эй павильон.

Барело-Финскэ ССР-эй павильон.

ТАСС-эй фотохронина.

Г. М. Маленков, эб найрамдалай Бүхэиндийскэ Соведэй түрүүлэгшэ д-р Сайфуддин Китчлутай уулзаба

СССР-эй Министрнуудэй Соведэй Түрүүлэгшэ Г. М. Маленков эб найрамдалыс хамгаалха Советскэ комитетдэй ба ВОКС-ын уряалаар

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

Нүхэр П. Ф. Ломакые Лениней орденуор шагнаха тухай

СССР-эй үнгэтэ металлургин ми-нистр нүхэр П. Ф. Ломакын түр-лөөр тийн наһа гүйсэнтэй даша-рамдуулан, үнгэтэ металлургине хүг-

жөөхэ талаар тэрэнэй габыатай байһыс тэмдэглэн нүхэр Ломако Петр Фадеевиче Лениней орденуор шагнаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. ВОРОШИЛОВ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Н. ПЕГОВ.

Москва, Кремль. 1954 оной июлинь 15.

Нүүрхэнэй шахтануудай барилга

СССР-эй Нүүрхэнэй промшлен-ностин министрство шахтанууд ба разрезүүдэ барилгын хэмжээсэ саа-малан эхлэхэе талаар хэмжээ-ябуулануудыс баталба. Нүүрхэнэй нийс предпритинууд Донбасс, Куз-басс, Караганда ба ороной хэдэн элнй бусад районуудта баригдана.

Шахануудта хүсэтэ техникэ — инженерическа ашлал тээгшэд, үрэм-дэлгын машинанууд, автогрейфер-үүд ба бусад механизмууд эльгээг-дэнэ. Газар малхата ябадалда гарай

ажал бүхыдөө шахуу үгы болгондо-жо байна. Газарыс түмэр бетоноор бэхлэхэ системэ найжаруулагдана хүсэтэ вентиляторнуудыс үйлдэб-рилгэ эхэ болгодоно. Нүүрхэнэй шахтануудыс барига байһан газар-нуудта гэр байрнууд, клубууд бол-хоогдоно, автобусно болон трам-вайна харгынууд табигдана, хилээ-мэнэй заводууд баригдана, магази-нууд, столовонууд нээгдэнэ.

(ТАСС).

наруул найхан өрөөдүйс этигэлтээр нэбтэрэнхэй Чеховэй номудыс бүхы ороонуудай хүн зон дурлан уншадаг байна гэжэ тэмдэглээ. Тэрэнэй нэрэ хүн түрэгтэндэ дурлалтын, хүн зон-ной зол жаргалай аша туһада эб найрамдалыс хамгаалгын тэмдэг болоно.

РСФСР-эй арадай артист В. А. Орлов, академик В. В. Виноградов, румынскэ поэт Михай Енюк митинг дээрэ үгэ хэлэбэ.

О. Л. Книппер-Чеховагай, М. П. Чеховагай нэрлэнэ, А. П. Чеховэй наһа бараһаар 50 жэлэй ой үнгэргэ-хэ талаар Бүхэосоюзна комитетдэй, СССР-эй советскэ уранзохёолшодой союзай, московскэ урайнайханай театрын, эб найрамдалыс хамгаалха Советскэ комитетдэй зүгһөө, харин гүрэнүүдэй уранзохёолшодой нэрлэнэ А. П. Чеховэй хүүр дээрэ вено-гууд табигдаа.

—Ородой агууехэ уранзохёолшо А. П. Чеховтэ Москвагай ажалшад-наа — гэжэ үгэнүүд венотугудай нэ-гэнэй лент дээрэ бэшэгдэнэ байха юм

(ТАСС).

А. П. Чеховэй түрэнэн нютагта

ТАГАНРОГ, июлинь 15. (ТАСС). Мүнөөдөр Таганрогто хүн зон илан-гала олоор сугларал. Москвагай, Киевэй, Ростов-на-Дону городской, Воро-нежын, Новочеркасскын, Камен-ский болон бусад гороудай нийтинг организацинуудай олон тоото түлөө-лэгшэд, уранзохёолшод, искусствын хүдэлмэрлэгшэд ородой агууехэ уранзохёолшын дурасхаалыс хүн-дэлхын тулада А. П. Чеховэй түр-энэн нютагта өрхөнэ байна.

А. П. Чеховэй нэрэ олгогдоһон № 2 дунда нургуулинь байшангай үмэнэ үлгөөгүүр эртэ хэдэн мянган хүн суглараа. Уранзохёолшын ду-расхаалда зориулаһаа богонхон ми-тингын хүүүдэр баяр ёһолоудай ор-шон байдалда мемориальна доска табигдаа.

Тэрэшэлэн гимназида нуража байхадаа А. П. Чеховэй ородот бай-хан Таганрогскэ драматическэ теат-

рын байшанда мүнөөдөр мемориаль-на доска хадагдаһан байна.

Үдэлһэн А. П. Чеховэй нэрэмжэтэ драматическа театрын байшан соо областниц болон городской партийна, советскэ ба нийтинг организацинууд-дай дурасхаалай заседани болоо. «Антон Павлович Чехов — ородой агууехэ уранзохёолшо» гэжэн темэр Сталинска шангай лауреат В. Зак-руткин элнхэл хэбэ. Уранзохёолшын дүү, РСФСР-эй искусствонуудай га-бьяата ажал-ябуулагша М. П. Че-ховагай болон СССР-эй арадай ар-тистка О. Л. Книппер-Чеховагай го-родой ажалшадта эльгээһэн амар-шалгын телеграммнуудыс сугларал-шад эхэ анхаралтайгаар шагнаһан байна.

Городской драматическа театрын коллектив энэ дурасхаалта үдэртэ зориулан бэлдэхэн өөрингөө шэ-нэ премьерыс.—«Чайка» гэжэ Чехо-вэй пьесыс дурасхаалай заседанида хабаадагшадта харуулаа.

(ТАСС).

А. П. Чеховэй дурасхаалда

А. П. Чеховэй наһа бараһаар 50 жэлэй ой гүйсэһэн үдэрыс манай ороной арадууд үргэнөөр тэмдэглээ. Гениальна уранзохёолшо тухай ду-расхаалыс советскэ хүн бүхэн сээ-жэ зүрхэлдөө халуужа ябана. Юуб гэхэдэ, Чехов хадаа манай пави-льона омогорхон ба алдар соло мүн болоно.

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Со-вет хадаа дэлхэйн культурын агуу-ехэ түлөөлэгшэдэй нэгэн бологшо Чеховэй наһа бараһаар 50-жэлэй ой гүйсэһэн үдэрыс үргэнөөр тэмдэг-лэхэ гэжэн шийдхэбэри гаргаа.

Манай ороной гороуд ба тосхо-

нуудта Чеховэй дурасхаалда зориу-лагдана дурасхаалай суглаанууд болон вечериүүд эдэ үдэрнүүдтэ болоһон, номой выставкэнууд нээ-гдэнэ байна. Чеховскэ үхэлгүй мүн-хэ пьесүүдыс, тэрэнэй зохёолнуу-даар табигдаһан кинофильмнуудыс олон хүн хараа.

Дурасхаалай вечериүүд Минскдэ, Алма-Атада, Кишиневтэ, Бакуда, Киргизини столица—Фрунзе горо-дот, Иркутскда, Сахалинай болон Курильска аралуудай хүдэлмэрлэ-шэнэй посёлогуудта, Кузбасста ба ороной бусад районуудта болоһон байна.

(ТАСС).

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

„ХАРТАБЕХА, ҮГЭРСЫН ХҮРГААДАХА
БАГААР ЛЭ ХАРТЫЛДАГ“„Коммунизм“ колхозой парторганизаци ба правлени
огородондоо бригады хэрэсээнэгүй

Торин аймгай „Коммунизм“ колхоз жэлдээ огородой муу бэшэ ургаса хураадаг. Үгэрсгээ жэлдээ овошц тариалана хамта зуугад мянган түхэрнэй олоо доход колхоздо оруулаа бэшэ. Илангаяа үгэрсгээ эхээн олоо оруулаа. Хоёр гектар үгэрсгээ тариалана хамта 400 гаран центнер үгэрсгээ хураагдай байна. Энэ болон Торин аймгай эрхэ байдалдаа тэнгэр сэхэ ургаса хураадаг гэжээ. Тинхэдэ канустин, морковин, помидорой болон овошцой бусад культурануудай муу бэшэ ургаса хураадаг. Овошцын нүмэ найн ургаса зүндөө абтаа бэшэ. Колхозой овошц тариалын бригадын бригадирар олон жэлдэ ажаллажа, баян дүй дүршэлтэй болоһон нүхэр Константин Филиппович Мельников тус ажалыг эмхидхэнэ. Тэрэ хадда дутагдануудаа хайа саг соонь элэрүүлжэ, дары усалхадга, бригадынгаа гэншүүдэ эршэтэ ажалдаа зоригжуулдаг байна. Энэжэньш үгэрсгээ жэлүүдэй ажалай дүгүүдэ элн тодоор гэршэлээ. Энэ бригадалаа нүхэд Матрена Ермолова, Федор Биков, Агафин Мельникова болон бусад жэжээтэ найнаар ажалладаг, колхозой түрүү овошцовууд болоһон. КПСС-эй ЦК-гэй Плениумүүдэй түүхэтэ тогтоолуудад зоригжоһон энэ бригадын коллектив овошц тариалана 130 мянгангаа доошо бэшэ түхэрнэй олоо доход колхоздо оруулха гэжэ шийтхэн байгаа. Овошц ургуулхынгаа нүмэ метод хэрэглэһын түлөө хорьд мянган шөбхэ-шоройн горшогхонуудыг хэһэн юм. Тинхэдэ 47 центнер үншэ, 10 центнер шубуудай аргаа сулуулһан, огородой газарта шилдэг эхэ хэмжээнэй шөбхэ гаргалан байгаа. Энэ бригадалаа хори гаран хүн, арбаад мори ургаа хүдэлмэрлэнэ. 13,6 гектарта овошцой элэдэ культурануудыг тарижа, муу бэшэ ургаса хурааха гэһэн харюусалгатай үүргэ бригадалаа даалгалан байна.

Хэрбэ эртын баян овошц хураажа шадлаа наа колхоздоо горшогхой олоо доход оруулханы элнтэ. Гэбэшэ, бэлдэхэлэй хүдэлмэри хайа саг соонь үгэрсгээ шадангүй дээрэһэ эртын овошц хураажа шадлаха болбод байна. Энэ бригадалаа овошцой культурануудай, нэн түрүүн үгэрсгээ ургаса 20—25 хонгодоо нааша хураажа шадлаха болһонхой. Эднэр нобишор-нобишорон үншэ сагаа гэгээжэ. Тинхэдэ парниково рамануудыг олоор бэлдэхэжэ шадлаагүй. Хэрэглэдхэ байһан 100 гаран ороондо, оройдоо 20-ые бэлдэхэжэ, 10 рамандыг кануста, нүгөөдэ 10-даны үгэрсгээ хуулаа. Бэлдэхэдхэн 18,000 горшогхонуудайгаа 5 мянгандай помидор, 3 мянгандай кануста, 2 мянгандай үгэрсгээ хуулаа. Нүгөө 8 мянган горшогхонуудыг хэрэглэдхэгүй үлэшоо. Эдэ горшогхонуудыг хэрэглэжэше боломжой байгаа. Зүгөөр 6 гектарта хүрэхэ канустын рассадаа хууилгадангаад, парниково рамануудгүй байһан тула 10 парниково рама соо байһан рассадаһаан бэшэһиний хорхойдо элүүлжэ хорсоһо.

—Колхозой правлени, партийна организаци манай бригадын хүдэлмэринэ тоодоггүй, гансал овошцын ургасыг хурааха үсэр, оог хуугай тарижа байгаад, хойно хойноһоо гүйлгэдхэдэ юм. Манай бригадын коллектив үгэрсгээ жэлдэ муу бэшэ ургаса хураалһанайгаа түлөө нэмэлтэ түлэбэри, хуулины ёһоорыг болоо наа, абаха байгаа. Тэд мүнөөшэе болотор үгэргүй юм. Хэрбээ нэмэлтэ түлэбэри үгэһэн байгаа наань, овошцовууд мүнөө жэлдэ улам эршэмтэйгээр, урматой байртайгаар ажаллаха байгаа. Овошц тариалын бэлдэхэлэй хүдэлмэриндэ мүнөө жэлдэ бодото туһаламжа партийна организацин зүгһөө үзүүлэгдэхгүй, үгэрсгээ мөнөө манай хэжэ байһан ажалыг нэгшэе эрхэ хараа, үзөөгүй. Овошцын муу бэшээр ургуулха, колхоздоо 150 — 200 мянгангай олоо доход оруулха болохо арга боломжо манда дүүрэн бин. Зүгөөр манай хүдэлмэринэ колхозой хүдэлмэриндэй тоодоггүй байһанын гэмшэлтэй. Мүнөө дутагдануудыг зайсуулахдаа хожомдоогүйбди, тинн овошцоо колхоздо 130,000 түхэрнэй олоо доход оруулха байхабди, гэжэ нүхэр Мельников хөөрэнэ.

Энэ колхозой овошц тариалын бригадала 1952 ондо колхоздоо таяад мянган түхэрнэй, 1953 ондо зуугаад мянган түхэрнэй олоо доход оруулһан байна. Хэрбээ энэ бригадыг бүхы юмээршэ хангаад, дутагдануудыг усалхадга, бригадын хүдэлмэриндэй дунда нинтэ-политическэ хүдэлмэри саг үргэлжэ үгэргэдэг байгаа наа, дурсагланга дутагдануудай тохёолдохогүй байһанын элнтэ. Үнэхөөрөөшэе колхозой ба партийна организацин хүдэлмэриндэй овошцын гарахдаа холо харгылдаг, бэлдэхэлэй ба овошцын тарижа байха үелэ овошцовуудай шийдэлшэе харагдалагүй байһанын тог бичүү. Бригадалаа агитаторнуудыг абадаггүй байна.

Деревушка гэжэ газарта гектар үлүүтэй талмайда овошц тариалһанхай. Эндэхн эзэнс нүхэр Елена Игнатьевна Петрова арбаад жэлдэ хүдэлмэрилнэ.

—Минин овошодо 6 хүн ажалладаг. Эднэр эзэншын муу бэшэ ургаса хураахын түлөө үншэ зүрхэнһөө хүдэлмэрилнэ. Манай хайшан гэжэ, хэр ээргэ ажаллажа, ямар дутагдануудтай байһыс колхозой правлени ба партийна организацин ноинхондоогүй. Хабарһаа эхилдэ мүнөө болотор энэ участка дээрэ бидэ эсэхэ усалхы мээнгүй ажаллажа байһабди. Тэдэ, энэ үс соо парторганизацин секретарь нүхэр Кочевы нэгшэе удаа ерээгүй, агитаторнуудыг, комсомольско организацин секретарь нүхэр Павловыс манда ерэлтгүй, гэжэ Елена Игнатьевна хөөрэнэ.

Партийна организаци, колхозой правлени овошц тариалдаг, энэ хүдэлмэриндэ ажалладаг колхозинуудта ныхала анхараа хандуулаха ээртгэй.

Д. Доржиев, манай корр.

Полезнуудыг бүрдүүлэгшэ М. В. Синишинэй комплексо бригада Ляво-глава станци дээр үйлдэһиний шэнэ ажалтануудыг туйлаа.

Нүхэр Синишинэй хүдэлмэрин шэнэ арга нормооро 30 минутын орондо 14—15 минута соо сөстас наган хубаариха арга олтоно.

ЗУРАГ 1393: поезд бүрдүүлэгшэ комплексо бригада (зүүн талһаа) ажалын бичмэчин И. Мозыль, стрелочник Н. Холмогоров, стрелочник И. Воднар, бригадир В. Синишин, стрелочник Н. Андреевич.

ТАСС-эй фотохроника.

Шахтёрой Бүхэсоюзна Удэрэй урда тээ

Мурьсөөндэ түрүүлһэн бригадала

Галуута-Нуурай табалахи шахтын нэгдэлхн участогтай коллектив бүтээсэ эхэтэ ажалаараа эндэхн коллективүүдэй дунда үншһөө хойшо түрүүлнэ. Энэ жэлэй эхлһнээ хойшо тус участогтайхид түсбөө һара бүри дүүргэнэ. Үнгэрһэн хахад жэлэй даалгаварынаа гадуур тэднэр хэдэн зуун тоно нүүрһэ малтаа.

Шахтёрой найнзэрэй хүндэлдэ ажалай бахтада жагсаһан энэ участогтай нүүрһэндэ иочини түрүүлһэн хахад соо түсбөө гадуур 200 гаран тоно нүүр э малтаа. Энэ показател участогтай коллективэй нэгэ жэлдээр хүдэлмэриндэе, ажаллаа зүбөөр эмхидхэһыс харуулна.

Участогтай начальник Алексей Осokin ингэжэ хөөрэнэ.

—Манай туйлаһан амжалта Махан Шакирзяновай хүтэлбэрилдэ лавын тулганадай бригадын хүдэлмэринөө нилдэд дутагданга. Бригадалаа нүүрһэнэй малтагдажа байһан газарыг тулгалан бүхэлжэ, навалотбойшинуудай наалгүйгөөр хүдэлмэрилхэ услови хангана.

Энэ бригадала тэнэйтгээр, эмхитгээр хүдэлмэрилдэг. Техническэ хангалтын талай гэмээр ажаллан гараһан зарим тэдэ дутагданууд тэрэ дарьһаа усалхадгадга юм.

Ажалай новатор Шакирзяновай бригадала Галуута-Нуурай шахтёруудай дунда предпринятиин доторой резервы элэрүүлэн ашаглаха үүсхэл гаргаа. Лава соо тулгын модонуудай дутагдахыс болоулан, ажалгүй минн байгыс усалхаха, бригадын гэншүүн бүхэндэ навалотбойшынгой, мүн модо зөөх, мэргэжэл шудалуулаха гэһэн харюусалгатай зорилго бригадын урда табилаһанхай.

Урдан бригадын гэншүүдэй дунда нэгэ мэргэжэлтын ямар нэгэн шалтагаанаар хүдэлмэриндөө гараагүй наань, тэднэй ажалай бүтээсэ эрид доошолдог һэн. Мүнөө эдэ мэргэжлүүдэ баранлаа шудалаа хайахдаа, бригадынхид ямарыс үелэ

бэс бэсэ нэлгэнэ. Ингэжэ хүдэлмэриндэй ашаар ажалайн бүтээсэ хараа байса дээшлээ. Нелондо жэлэй эсэтэ нэгэ хүн халаан соо 7—8 метр лава тулгалан бүхэлдэг наа, мүнөө тэрэнэ 12—14 метртэ хүргөө.

Бригадир комсомолец Махан Шакирзянов бригадала шадмаараа хүтэлбэрилнэ. Нүхэр Шакирзянов 1917 ондо Галуута-Нуурай рудоуправленин дэргэдхн ФЗО-гэй һургуули дүүргэд, табалахи шахтада навалотбойшынгой хүдэлмэрилжэ эхиллээ һэн. Залуу шахтёр олон лава-нуудта хүдэлмэрилэн, эхэһэн цүй дүршэлтэй боложо, шахтынгаа түрүү хүнүүдэй зэргэдэ гараа. Нүүрлэһын лавануудыг тулгалан бүхэлжэһэн бригадала оруулагдажа, удагүй бригадирар элбжүүлэгдэһэн байгаа.

Бригадын гэншүүн Буда-Цырен Нимас нүхэр Шакирзяновай эгээл дутын нүхэлэй нэгэн юм. Селену-мын колхознигой үбүүн, нүхэр Нимас шахтада хүдэлмэрилжэ эхилһээр 6 жэл болоо. Наяхан тэрэнэлэ «Нүүрһэнэй мастер» гэһэн нэрээр гэг олгондо. Нүхэр Нимас өөрынгөө шадбары мэргэжэлыс саг үргэлжэ дээшлүүлдэг, нарын, кварталына түсбүүдэ ходоодо үлүүдэн дүүргэдэг, Махан Шакирзяновтал аялн, хүдэлмэрингөө баян цүй дүршэлдэ залуушуулыс һургадаг юм.

Үндэр бүтээсэтэ ажалаараа нүүрһэндэй дунда хүншэтэй болоһон бригадала туйлаһан амжалтаараа наагаа амарнагүй, шахтёрой Бүхэсоюзна Удэрэй хүндэлдэ социалистическэ шэнэ уялга абажа, ажалай бахтада жагсаа. Бригадын гэншүүд халаан соо тус бүридхэ 14 метр лава тулгалан, навалотбойшинуудыг таһалгааргүй хүдэлмээр хангаһын түлөө бүхы хүсөөрөө тэмсэжэ байна. Эдэ үдэрнүүдтэ нэгдэхн участогтай шахтёрууд нүүрһэ малтаагаар графигаа холо үлүүдэн дүүргэнэ.

К. Генкин.

Хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкэдэ кандидат

Ехэ нооһо хайшалдаг болообди

Манай колхоз хонин хүрэгөө саашадан олошоруулжа, ашаг шэмэ үгэлгысн дээшлүүлхын түлөө нүүлшын хэдэн жэлэй туршада бага бэшэ оролдог гаргаланай ашаар жэл эрхэ тутам хонидойнгоо тоо толгой олошоруулжа, үүлэһысн найжаруулна. Энэһэй ашаар гүрэндэ эхэ хэмжээнэй найн шанартай нооһо тушаалдаг болобо. Жэшэнь, 1952—1953 онуудта элдүүлэгдэдэг тариалангай, бэлшээрин ба сабылангай 100 гектар газар бүхэндэ дунда жэшээгээр 62 килограмм нооһо хайшалжа, мүнөө Москвада нэгдэхэе байгаа хүдөө ажахын Бүхэсоюзна выставкэдэ кандидат боложо баталагдаһан баймабди. Нинтэнгээ хонидой тоо толгой олошоруулжа, үүлэһысн найжаруулха хэрэгтэ өөһэднйгөө хубитыс оруулан түрүү хонидой Тихон Герасимович Котельников. Паффи Цыренова, Сергей Куприянович Осokin, ОФФ-е даагша Куприян Кириянович Осokin, Михаил Саввин Иванов, ветеринария пунктыг даагша Петр Васильевич Сапунов, колхозой счетовод Инокентий Григорьевич Медведев гэгшэд выставкэдэ кандидатууд болоһон байна.

Урда жэлүүдэйхидэ орходоо үгэрсгээ жэл малай үбэлжэлдэ аялаа найнаар бэлдэхэн дээрээһэ малай үбэлжэлыс муу бэшээр үншгэргөөбди. 1953 ондо 100 эхэ хонин бүрнөө 83 толгой хурьга абаһан байгаа наа, мүнөө жэлдэ 84 хурьга абтаад байна. Октябрийн нэгэн болотор үшөө найман зуугаад түл абахаар хүлэсгдэнэ. Июлийн нэгэнэй байдалаар хонин үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсбэ 84,2 процент дүүргэдэд байгаа наа, октябрийн нэгэн болотор 100 гаран процент дүүргэдхэ, 100 эхэ хонидоо зуугаад гаран хурьгад абаха юм.

Нооһо хайшалаага хайа саг соогоо үгэргэгдэжэ. 12—15 хоног соо дүүргэгдэбэ. Хонидойнай нооһон электрын хүсөөр хайшалагдаа. Нооһо хайшалаалгын хүдэлмэринэ электрорегалай начальник Дмитрий Осokin, ОФФ-е даагша Куприян Кириянович Осokin гэгшэд шадар бэрхээр хүтэлбэрилхэ, багаханшыс нооһо гээлтэ хоролтодо оруулангүй, эмхитгээр үгэргөө.

Нинтэнгээ хонин хүрэг олошо.

Нү ехээр наадаг болоо

Манай партийн ЦК-гэй сентябрьса Плениумэй тогтоолыс бодотой бэлдүүлнэ, Прибалтика аймагай «Заветы Ильича» гэжэ хүдөө ажахын артелиин наалишад үсэлдхэ һу наалгыс улам бүр дээшлүүлжэ, бага бэшэ амжалтануудыг туйлажа байна. Ажахын жэлэй үгэрсгээ 9 нарын турша соо тэднэр фуражиа үншэн бүрнөө 789 литр һу наагаа. Тингэжэ эндэхн наалишад һу наалигай аймаг соогоо түрүү һуури ба республика дотороо түрүү һууринуудай нэгшэ эзэлжэ ябана.

Артелиин эрхим наалишан Пеллея Насникова 9 нарын турша соо

руулхын, үүлэһысн найжаруулхын тулада хонин үсхэбэрилдхэ горшогхой анхарал хандуулагдаа. Хонин үсхэбэрилдхэ колхозойнгоо түрүү хүнүүдэ нэмжэ табилабди. Энэ хүдэлмэриндэ үшн удаанай ажаллажа, баян дүй дүршэлтэй болоһон түрүү хонидой манда өлөн. Жэшэнь, Тихон Герасимович Котельников, Цыбик Цыбикова, Сергей Осokin гэгшэд харуулажа байһан 100 эхэ хонин бүхэнһөө 94—96 толгой хурьгадыс абаад, бүтэн бүрн түлжүүлжэ байна. Эдэтэр октябрийн нэгэн болотор үшөө түл абаха юм. Эдэнэй харуулаага хонид муу бэшээр ондо ороһон тула нооһо эхээр үгэбэ. Тинхэдэ Дулма Цыреновагай харуулаага һубай хонид мүн лэ найнаар, хорлогүйгөөр ондо оруулагдаа. Нооһо гүрэндэ тушааха түсбөө 102 процент дүүргэбди. Хонидоо хоёрдохөө хайшалхалманай үшөө нилдэд олон центнер нооһон абаха байһанын элнтэ. Хонин үсхэбэрилдхэе оруулагдадаг олоо доход жэл эрхэ бүри дээшлэнэ.

Адуу малдаа үбһэ гэжээл шадлаа наа элбэг эхээр бэлдэхын тулада манай колхозой гэншүүд үбһэ сабылангад бэлдэхэлэй хүдэлмэри ябуулна. Түсбэй ёһоор 880 тоно силосэй нүхэ бэлдэхэе байгаа наа, мүнөө 900 тоно силосэй нүхэ бэлдэхэд баймабди. Партийн ЦК-гэй поньскэ Плениумэй тогтоолтой гүнзгээрөөр танилсаад байхадаа, биднэр үшөө 100 тоно силосэй нүхэ бэлдэхэжэ, хамта 1000 тоно силос дараха гэжэ шийдэбди. Силосыс культуранууд, тэжээлэй кормплод, элбико тариаланхай. Набаһанга тэжээл бэлдэхэе график табилаа, тариаланжадай бригадануудта, малажалай фермэнүүдтэ үггэнхэй. Тэднэр набаһанга тэжээл шадлаа наа эхээр бэлдэхын түлөө шармайн оролдожо байна.

Хонин үсхэбэрилгыс саашадан хүжөөхын, тингэжэ артедыс нинтэнгээ олоо доходоыс жэл эрхэ бүри дээшлүүлхын түлөө манай гэншүүдэй саашадаа эотэй эстэйгээр ажаллаха байһанын лабтай.

К. Пятибратов, Торини аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

И. Иванов.

ХҮДӨӨ АЖАХЫН БҮХЭСОЮЗНА ВЫСТАВКЭ ДЭЭРЭ

Советскэ Молдавиин экспонатууд

Молдавская ССР-эй гоё найхан павильондо орходо дэлгэр баянаар харагдана. Нарата Молдавида ургадаг хамаг бүхы юмэн энэ павильон соо сугуулагдаһанхай.

Шинэһин колосуудаар хэгдэжэ, үншэ туласа бодхондойн стодобнуудыс эндэ ороһонд хараха юм. Элдэб янзын үр жэмсүүд, яблока, груша, сливуудай ооһонууд, монсогор ногоон арбузууд, томо гэгшин ажаабаг тусхүүд, хүхэлбн баклажанууд, нисгобтор виноградыг хүндэ залланууд— республикын колхозууд ба совхозуудын полинууд болон селуудта ургуулагдажа бүхы жэмсүүд эндэ сугуулагдаа. Олонтоо тоо диатраманууд, фотодокументууд ба зурагуудыс хаража, Молдавиин олон налбарита хүдөө ажахытай павильонтой танилсажа, тэрэнэй байлгууд тухай гүйсэл мэдэжэ, гэһэн шухалын, полинуудай номоторнуудай гайхамшагта амжалтануудаа яагаад туйлаһысн бодотой хаража болохо юм.

Илангаяа эхэ талмай тээһэ гарайн Молдавская ССР-эй павильондо үшөө хонидоо анхарал хандуулхад. Тэрэнэй шоур таладхын республикын томо герб элээр харагдана, үүдэн шадар уран гоёор хөгдөн, молдавска аралай националыс геройнуудай—Г. И. Котовскийн ба С. Г. Лазогей скульптурууд үлгэрлэн байна. 10 мянган кубическа метр болохо энэ байшангай газарын, зоосонхыс модо ба шулуун дээрэ нилдэжэ, молдавска көлөрнуудай хэнүүд шэнгээр зурагдажа гоёогдохой.

Советскэ Молдави — виноградин.

гуулайнгаа талмайн ба үр жэмсэй павильон суглуулгын талаар СССР дотор түрүү һууринуудай нэгшэ эзэдэг аргагүй дэлгэр баян хизаар, шинэһэ ба кукуруза, тахи ба сахарина свёктэ, наран сэгсэг, соя ба олон тоото сортын эфиротоното культурануудыг ургуулажа хизаар юм. Республика хүгжэһнй промышленности, тэрэнэйч гол шухала налбаринууд гэгхэлэ, архи нэрэлгэ ба консервэ буйлуулан гаргалаа болоһон.

Нүүлэй жэлүүдтэ эндэ моталд болбосоруудалга ба тамхинай промышленности, байргын материалуудай, мебелис, гуталай, оёлолой, торго оройлгын промышленностууд хөгжөө.

Советскэ засагай эрхэ байдалда Молдавиин хүгжэлтэ — гэһэн түрүүлшын залал тэмэнь нймэ юм. Эндэ ноинхонхой документа бин. Энэ хадда Кишинёвскэ районой Страшныс гэжэ деревини үгэһэй тариашадай синсок болоо. 1940 ондо, советскэ социалистическэ гүрэндэ молдавска аралай нэгдэжэ орходо, хүшэр хүндэ даргалангаа һаял мултарһан эдэ хүнүүд үрэхэ хүрэнгэ эзэлээр абаһан байгаа. Списогтэнь 60 хүн. Тэдэ тэднэй оройдоо хоёрын гараа табига шадлаа, 58-иний саарһан дээрэ... хургануудаа дараһан байна.

Тэрэ гэгһэлхэ хойшо тинмэшыс эхэ саг үншөөгүй, тэдэ эндэ ямар эхэ хубилалта болоһооб. Молдавска ССР дотор бүгдэһэн нинтэн долоон жэлэй һуралсал бөөлүүлэгдэ, 1234 долоон жэлэй ба дунда һургуулинууд, олонтоо библиотекэнүүд,

культурын байшангууд ба культурно-гэгэһэлэй бусад эмхи-зурганууд хүдэлнэ.

Советскэ засагай жэлүүдтэ литератури молдавска хэлэн бин болгондоо. 1952 ондо республика дотор молдавска ба орол хэлэй дээрэ 193 газетэ, 11 журиал гаргагдажа байгаа. 1951—1953 онуудта 16,1 миллион экземпляр политическэ, уран-найханай, научна ба һуралсалай литература эхлэгдэнэ.

Молдавиин баруун эрьс хубини деревиниүүдэй хэлэһэгүй үгэһэй ядуу байдал эсэлэн усалхагдаа. Юшөө 1952 ондо колхозууд-миллионерүүдэй тоо 380-наа үлүү гаража, республикын бүхы колхозуудай 36 процентһыс болоо.

Молдавская ССР-эй полинууд дээрэ хүдөө ажахын мүнөөнэй хүсэтэ техникэ—11 мянга үлүүтэй трактор (15 хүсэтэйгөөр тоолохо), 2 мянга гаран комбайн, олон мянгаад бусад ондоо машинанууд ба ээр зэмсэгүүд хүдэлнэ. 1953 ондо полескэ хүдэлмэринүүдэ механизацияһын хэмжээн пар хахалалгаар—100 процентдэ, намарай пар хахалалгаар—97,8, яровой ба намарай тарья тарылгаар—82,6, ороһонго культурануудыс комбайнаар хурьялга—48,6 процентдэ хүргэгдөө.

Советскэ Молдавиин экспонатууд тухай хэлэхэ зуураа, павильоний директор Ф. Ф. Новиков ингэжэ хөөрэнэ:

—Хүдөө ажахын шухалын шухала культура болохо шинэһэс ургуулааг республикын туйлаһан тулгалануудыс харуулга ургамалай ажа-

хын зал соо гол һуури эзэлнэ. Энэ талаар элнтэ эхэ показателнуудыс туйлаһын элэн колхозууд эндэ харуулагдаа.

Жэшэнь, эдэ, Рыбницкэ районой Калининэй нэрэмжэтэ колхоз 5702 гектар газартай, олон налбаритай эхэ ажахы юм. 1952 ондо эндэ 1100 гектар газар дээрһэнэ ба бүрини 25,8 центнер шинэһэ, 40 гектар газар дээрһэнэ ба бүрини—21,4 центнер оёс, 400 гектар газар дээрһэнэ ба бүрини—257 центнер сахарна свёктэ, 156 гектар газар дээрһэнэ ба бүрини—17,6 центнер наран сэгсэг хураагдаһан байгаа. Үр жэмсэй сад ба виноградин, малажадай дүрбэн фермэ, шубуу ба зүгы үсхэбэрилхэ колхоздо тэрэшлэн эхэ олоо доход үгэнэ.

Эргэлһэн стениүүд бусад түрүү ажахынуудай хүдэлмэрин дүй дүршэлыс дэлгэрэнгүйгээр харуулна. Молдавиин хүдөө ажахыда нилдэл шухала һуури эзэлдэг кукуруза тариалын түрүүшүүдтэ зориулагдаһан материал тон ноинхонхой байна. 1952 ондо 1148 гектар газар дээрһэнэ ба бүрини 30,4 центнер кукуруза хураһан Чадыр-Лунска районой Ленинэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин дүй дүршэл эндэ үргөөр харуулагдаа.

Советскэ засагай байгуулагдаһаа урид Молдавида эфирносууд гэжэ үншэ культура оройдоо ургуулагдадаггүй һэн. «Трандафир» совхоздо зориулагдаһан стени ажахын энэ шэнэ налбарита амар амжалтануудай туйлагдажа элн тодоор харуулна. Энэ совхозой полинууд дээрэ крымскэ роза, лаванда, герань, базилик, мускатна шафрей ургуулагдаа. Суглуулагдаһан ургаса эндэ, эфирэй тоһо гаргадаг заводто болбосоруулагдаа.

Павильон дотор гол һуури эзэлһэн виноградин ба үр жэмсэ тари-

гын зал соо хоёр диорама хүнэй анхарал хандуулна. Нэгэнһинь Фрунзын нэрэмжэтэ совхозой налбаржа байгаа үр жэмсэтэ сад, нүгөөдхэ — Микоянай нэрэмжэтэ совхозой виноградингыс харуулна. Эдэнэр хонуулаа бодото молдавска байгалиныс тэрэ хэбээршэ шадмар бэрхээр харуулна.

Мүн эндэ Бендерскэ районой «Красный садовод» колхозой туйлаһанууд харуулагдаһанхай. 1952 ондо энэ колхозой садһаа дунда жэшээгээр гектар бүрини 130 центнер яблока ба пршын ургаса суглуулагдаа.

Сад ба виноград тарилгаар республика дотороо томо колхоз болоһон нэрэмжэтэ колхозыс выставкэдэ хахо Слободзейскэ районой Ленинэй бадалсана. Колхозно үйлдэһини түрүү хүн, Социалистическэ Ажалай Герой Кирилл Григорьевич Спарина ажал колхозой стениын эхэ һууриын эзэлнэ. 1947 он болотор колхозой газарай эрхим участогууд дээрһэнэ ба бүрини 40 центнерһээ дээшэ виноградыг ургаса абтадаггүй байгаа. Агротехникын шинэ туйлаһануудыс хэрэглэн, үсэд шангаар ажаллаһанай ашаар Спарина хэдэн жэлэй турша соо 180 центнер ба тэрэнһээ дээшэшыс ургаса абадаг болоһон байна. Тэрэнэй хүдэлмэрин арга методууд колхозой бүхы зысонуудта үргөөрөөр дэлгэрэ. Колхоз мүнөө үелэ жэл бүри 9,5 миллион үлүүтэй түхэрнэй олоо доход абаһа.

Малажадай зал соо баян материалууд табидаа. Малажад үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсбэлыс болзорхоныс урид дүүргэһэн, тинхэтээс хамта хонидой ба гахайнуудай тоо толгойс олошоруулха даалгаварта нилдэд эхээр үлүүдэн Окнишка районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз

Үглөө, нүгөөдэр гэлсэнгүй, хуряалгада олоороо гарая, Үбнэ ногооной шэмэтэйдэ сабшажа, соможо абая!

250 тонно набшаһата тэжээл бэлдэхгэдэбэ

КПСС-эй ЦК-гэй июньскэ Пленум шийтгэл малажалыг саашадан хүгсөөлгөн шийдэхэеэ услови бологшо тэжээл бэлдэхгэдэбэ сэх анхарал андуулан байна.

Манай колхоздо малдаа тэжээлэй ба байгуулаа бүхы арга боломжо бии. Энэ жэлдэ тэжээлэй тулгуранууд нёдондойхиноо хураатгүй ехэ талмайда таригдаа. Кукурузын, турпесын, наран сэгсэгэй, цоосорнын тарилга нилээд үргэдхэгдэбэ.

Набшаһата тэжээл колхозой бүхүн тэжээлдэ сэхээн хуури эзэлэбэ. Найнаар бэлдэхгэдэбэ набша мушар шэмэтэй байдаг. Идэнгэеэ тэрэннэ хонид ехэ дуратайгаар элдэб. Урда жэлүүдтэ манай колхоз набшаһата тэжээлыг тоодоггүй, үбнэ тэжээлэй хомордоходо тэрэннэ малда эдуюлхэ юм гэжэ буруу ойлгодог байгаа.

Мүнөө жэлдэ тэрэ алдуугаа мэдэжэ, набшаһа мушар ехээр бэлдэхгэ гэжэ шиндэһэн байнабди. Колхозой правлени болон партийна эхлэн организаци энэ асуудалыг үбнэ хэлсэжэ, 3820 центнер набшаһата тэжээл бэлдэхгэ гэжэ шиндэһэн байна. Тэрэннэ дүүргэхын тула тарнаажалай бригада, малжалай фермэ бүхэндэ даалгабарин үтөөб.

Артеллин колхознигууд үгтэһэн түсбэе гансахан дүүргэхэ бэишэ, харин үлүүлэн дүүргэхэ гэһэн зорилго урдаа табалд, мүнөө тэрэ хүдэлмэриг үдэр бүхэндэ 100 хүн гарана. Нүхэр Бельскийн даалга № 3 тарнаажалай бригадын гэгшүүд үгтэһэн даалгабарын үүн хада дүүргэбэ. Идэнэр 910 центнер набшаһа мушар бэлдэхгэбэ. Тэрэһэлэн бэлдэхгэдэ тэжээл найнаар хатааха, хатааха хүдэлмэриг эмхидхэгдэнхэй.

Набшаһата тэжээл бэлдэхгэдэбэ аймагй центрын эмхи зургаануудай, предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэд сэх туһаламжа үзүүлнэ. Тэдэнэр 400 центнер набшаһа мушар бэлдэхгэ манай колхоздо үгөө.

Мүнөө манай колхоз 250 тонно тэмжэ тэжээл бэлдэхгэдэ байна.

И. Яньков, Мухаршэбэрэй аймагй «Коммунизм» колхозой парторганизациин секретарин орлогшо.

Худал мэдээ хүргөөшэд

Энэ жэлдэ урда урда жэлүүдэд хил орходоо нийтгэнхэ малда хураатгүй ехэ үбнэ тэжээл бэлдэхгэбэ. Прибайкальскэ аймагй Мононовой нэрэмжэтэ колхозой сабшаһан дээрэ үбнэ хуряалгын хүдэлмэриг шиндэжэ ороохой үннэй боло. Гэбэшнэ, энэ колхозой хилд «үбнэдөө шиндэжэ орообди» гэһэн мэдээ үүн хада хүргөөд, минн лэ хэлхэйн хүнүүдсэ сабшаһан дээрэ гаргаа. Тинхэдэ 500 тонно силосой нүхэн шэнээр малтагдаха, 190 тонн нийгнхнэ сабшаһалха байһан аад, юушыхэ хэлдэггүй. Харин колхозой правлени, тэрэнэй түрүүлэгшэ нүхэр Покушев «70 тонно силосой нүхэ сабшаһалабди» гэжэ аймгүйсэдкомдо худал мэдээ хүргэһэн байна.

Д. Батажабэй.

Гээгдэжэ ябаһан колхоз

Үнгэрэгшэ жэлдэ Мухаршэбэрэй аймагй «Путь Ленина» колхоз маллаа тон муугаар үбэлжүүлэе, олон маллаа гарза хоролтодо оруулаа. Энэ юун дээрэһээ болооб гэхэдэ, колхозой правлени үбнэ тэжээл бэлдэхгэе ба малай үбэлжэлтэдэ бэлдэхгэе зүндэн орхижорхинон байха юм. Жэшээхэдэ, үбнэ бэлдэхгэе түсэб минн 35 процент дүүргэгдэһэн, оройдоо 750 тонно силос дарагдаһан ба 1200 центнер набшаһата тэжээл бэлдэхгэдэһэн байгаа. Энэ бүхы тэжээлын колхозой олон тоо адуу малда хаанашы хүрэхгүгэй байшоо.

Төд тус колхозой хүтэлбэрлэгшэд, правленин түрүүлэгшэ нүхэр Иванов, партийна организациин секретарь нүхэр Гороховский гэгшэд үнгэрэгшэ жэлэйнгэ алдуу дутуу нууднаа тобшолол хээгүй, тэрэннэ мүнөө дахин дабтажа байна. Энэжэе юун дээрэһээ хаража болооб гэхэдэ, байгша ондо б хүйнөө тэжээл бэлдэхгэдэ бригада эмхидхэгдэбэ гэжэ нэрэ зүүгдэһэн байгаа. Гэхэ зуура энэ бригадын гэгшүүд саг үргэлжэ ондоо хүдэлмэригдэ хүдэлдэг байба. Тэрэнэй эсэстэ сабшаһангай газар тон муугаар уһалагдаха, өөлтэй ногоон ургабагүй. Төд мүнөө жэлдэ энэ колхоздо 6 мянга гаран центнер үбнэ хэрэгтэй болохо юм. Үбнэ ногооной муугаар ургажа, үбнэ бэлдэхгэе түсэбэй хоно дүүргэгдэхгүеи мэдэжэ байгаад, тус колхоз набша мушар бэлдэхгэе аргагүй ношио удаанаар ябуулна. Түсэбэй ёһоор 2500 центнер набшаһата тэжээл бэлдэхгэдэбэ аад, мүнөө оройдоо 600 центнер набша мушар бэлдэхгэдэ байна. Набшаһата тэжээл бэлдэхгэдэбэ колхозой правлени артеллингэе бүхы хушыг хабардуулаха, хамаг шухала хэмжээ абыха үзэжэ гэжэ ханахада тинмэ юмэ гэжэ үбэлдэбэгүй. Набша мушар бэлдэхгэйн эхилхэнхэй хоно колхозой правлени колхозник бүхэндэ булээг 70—100 центнер набшаһата тэжээл бэлдэхгэе гэһэн даалгабарин буужажа үгэһэн байгаа. Төд ажальгын ниймэр эмхидхэгдэһэн муртэй үрэдүн гараагүй. Мүн ондоошыхэ жэлнэ харуулахда болохо. Июлинь 11-нэй үдэр тус колхоздо набш мушар бэлдэхгэйн воскресник эмхидхэгдэжэ, тэрэндэ 90 гаран хүн хабардасан байна. Колхознигуудтай

хамта мүн тосхойной хүдэлмэригдэбэ албахагшад ябалсаа. Тэдэнэй олонхын, жэшээхэдэ, Папа Коженина, Фека ба Агафия Варфоломеевнууд, Данил Сапунов, Елена Фефелова, Анна Хлебдарова, Нина Горюховская, Ферафонт ба Папа Корбыкин ба бусад тэрэ үдэр тус бүрлөө 3 центнерэй орондо 6 центнер набша мушар бэлдэхгэдэһэн байна. Гэхэтэй хамта, колхозой правлени энэ хүдэлмэрилэгшэдэ зохио хайн услови байгуулаагүй, хамтын эдэ хоол эмхидхэггүй байханаа гадна, хүйтэн уһа хүсэд асаруулаагүй байшоо. Колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Иванов, сельсоветэй түрүүлэгшэ нүхэр Потылинина гэгшэд воскреснигы найнаар хүтэлбэрлэхын ба хүнүүдтэ хүдэлмэрини хайн услови байгуулахын орондо полинуудаа харахана ябаһан байна. Тэрэннэ байтагай тарнаажалай хоёрдохи бригадын бригадир Сергей Гороховский архи ууха «ажалтай».

Гадна, энэ бэлдэхгэдэһэн набша мушар ой соогоо ямаршы хушалагүй хэбтэбэ. 2—3 бухалай набша мушарүүд ой соо хэдэн километрын газарта тарашанхай. Тусгаар бригаданууд эмхидхэгдэггүй дээрэһээ бэлдэхгэдэһэн набша мушар суглуулаха ба хатааха хүдэлмэри муртэйгөөр ябуулагданагүй, мүн тэрэнлэн тоо бүрлэхэ ба ажалта үдэр бэлдэг зүбөөр хэлдэггүй. Бэлдэхгэдэһэн набша мушарыг, тэрэ дары хатааха ба соможо хэрэгтэй байбашы, колхозой правлени энээндэ анхаралаа отго хандуулаагүй.

Силос дарагдаха колхоз тэрэнлэн муугаар бэлдэхгэбэ. Силосэй хуучин хүхүүд хэрэгтэй болошонхой. Төд тус колхоз энэ хүхүүнудыг малтажа үшөө эхилдэггүй байһаар. Силосыг културнууд хүсэл ургаагүй гэжэ колхозой правлени ханаага амараал, харгы, жагса ганга нудай заххар, ой соогуур элбэг ехээр ургаһан цоогоогоо силос даража эхилхын түлөө юушыхэ хэлдэггүй.

Колхозой хүтэлбэрлэгшэд сабшаһан ба тарнаажалга үхэр малда гэгшэдхэжэ байхаданхыг, баалай ханаага зобоогүй.

Малажалай фермнүүд мүнөө хүрэтэрөө хайн калриуудаар бүрдүүлэгдэггүй. Хүнэй-товарна фермн зарим наалинда найнаар хүдэлжэ

шададагүй, төд тэдэннэ дүршэлтэй хүнүүдээр нэгтхэе тушаа анхараал хандуулагданагүй. Малай ашаг үгэлгыг дээшлүүлхын түлөө ямаршы хэмжээн абтаагүй. Тэрэнлэн хонхойн товарна фермэ тон муу байдалтай. Энэ фермы дагша Иннокентий Грудинин өөрынгөө уялгыг дүүргэжэ шадаанагүй. Тинмэһээ фермэдн ажалай журам була, хонидын хүндлөө харуунагүй хондо. Тэрэннэ боложо, хаяхан гурбан хонин шонодо барюулаа. Мүн харуунаһан муу дээрэһээ хониншод Сапунова, Голоушкина гэгшэдэй гэмээр хоёр хонин үхэбэ. Хонидой ношон тон удаанаар, гараар хайшаагдаа. Ношо хайшаагдаһан хайшауудын хурсадаха хүнэй табигдаагүй дээрэһээ бэрхэшээн тохёолдо.

Колхозой правлени ба партийна организаци тэжээл бэлдэхгэдэ, малай байра барилгын, малай ашаг шэмэ дээшлүүлгын, тоо толгойнь олошоруулгын, үүлтэрьнь найжаруулгын шухала хүдэлмэринүүдсэ зүндэн орхижорхобэ. Тинхэһээ байтагай түрүүлэгшэ Иванов, парторганизациин секретарь Гороховский гэгшэд фермнүүдтэ үсөө ябадаг байна. Фермнүүдтэ томнолодон агитаторнууд юушыхэ хэлдэггүй, тинмэһээ малшадай дунда културно-гэгээрэлэй ба шитэ-политическэ хүдэлмэри отго ябуулагданагүй. Малшалта културно-ажайбайдалай хайн услови байгуулагдаагүй, малшад хүдэлмэрини хубсаһаар хангагдаагүй байна.

Гашей МТС-эй хүтэлбэрлэгшэд инмэ байдал мэдэжэ байгаад, тэрэннэ заахаа тушаа ямаршы хэмжээ абанагүй. Үнгэрэхэдэ энэ зоотехнигыг хүдэлдэггүй. Тус колхоздо ябаха даабарилгай МТС-эй главна зоотехник нүхэр Юрченко энэ мүн лэ үсөө эрэлэг байна. Энэ колхозой инмэ гэгшэдтэй байдалда аймгүйсэдкомой ба партини айкомой хүтэлбэрлэгшэд анхаралаа тон баатар хандуулаа. Аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Болышаков, КПСС-эй айкомой зарим хүдэлмэрилэгшэд абадаггүй шахуу. Гээгдэжэ ябаһан колхоздо туһалхаар болоо бэйшэ гү?

В. Братеньков.

Үбнэ, таряа хуряалгыг эмхитэйгээр үнгэрэгхэбди

Бургалтайн МТС-эй механизаторнууд КПСС-эй ЦК-гэй июньскэ Пленумэй тогтоолыг тон ехэ дэб-жэлтэйгээр утгаа. Энэ түүхэтэ документай танилсанан манай МТС-эй коллектив эхлэхэ байгаа үбнэ хуряалгада найнаар бэлдэхгэбэ, тэрэннэ эмхитэйгээр үнгэрэгхэ гэжэ шиндэһэн байгаа. Үбнэ хуряалгын гэгшэе бүхы машина эмсэгүүдыг хажажа дүүргэбди. Ингэжэ үбнэ хуряалгада хээшмэггүй гарахаар бэлэн болообди.

Энэ жэлдэ үбнэ хуряалгын хүдэлмэрин комплекспоор механизацилаа олон шэнэ машинанууд абтаа. Гадна, бүхы тракторна бригаданууд поли дээрэһээ соломо хуряаха волокушаар хангагдаһанхай.

МТС-эй партийна эхин организаци агитаторнуудыг томилжо, брига-

данууд болон үбнэ хуряалгын агредадуудта хубаарилан таблаа.

Колхозуудай правленинүүд мүнөө хүрэтэр агрегатуудыг машинистнууд болон бусад хүдэлмэринүүдээр хангаагүй байһаар. «Улаан Бургалтай», «Заветны Ильича», Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудай түрүүлэгшэ нүхэр Ванданов, Дымбыров, Усов гэгшэдтэ үбнэ хуряалгын машинада ябаха хүнүүдыг үгэхэ тухай МТС-эй дирекциин зүгтөө оло дахин эригтэ хэлдэһэн байгаа. Төд тэдэн тэрэннэ ойлдоо абангүй, тэжээл бэлдэхгэе саг соонь эхлэхэ хүдэлмэрин таһадуулхын тулдлаа хүргэжэ байна.

Мүнөө жэлдэ МТС-эй харьяата колхозуудта 5800 тонно силос дарагдаха юм. МТС силос дараха нүхэ малтаа. Мүн таряа хуряадаг 2 комбайнда силос хуряаха түхээрэлэ зохёон тааруулаа.

Гэхэтэй хамта, үбнэ болон таряаг ургаха хуряалгада бэлдэхгэдэһэн зарим тэдн дутагдалнууд ушарна. Республикын Хүдөө ажальгын министрство манай МТС-тэ 3000 гектар талмайга үбнэ соможо түсэб үгэһэн байгаа. Гэбэшнэ, нэгэнь стогостомател МТС-тэ үгнэ юм. Запасной частинуудай үгнэ дээрэһээ комбайнай заһабарин мууса ябуулагдана. Поршневой сахаргай үгнэ дээрэһээ комбайнай моторнууд бэлэн болоодгүй.

Бургалтайн МТС-эй механизаторнууд ургаха хуряалгада бэлдэхгэе саг соонь дүүргэхын, малай тэжээл бэлдэхгэе эмхитэйгээр үнгэрэгхын түлөө дутуунуудаа түргэн усадхажа байна.

В. Ламухин, Ториин аймагй Бургалтайн МТС-эй партийна организациин секретарь.

ТОХОЙН ЭХИНДЭ

Саяанай хадхааа эхнэ абанан Зэд гол олон тоото хада хабсагинуудай заһабараар шурган, дошхоноор урлан эржэ, Ториин аймагй Додо-Тори тосхойной урдуур, абар табар модотой хадануудай нагууру, зүүлжэе ходо гарана. Нютагай ажалшад урланг энэ голтой уһыг ажажыдаа хэрэглэхэ гэжэ хөдлөшөө оролдодог наа, хүсэ хабанг хүрэлдэгшэ, сэг жэлнүүдыг үнгэрэгжэ байгаа бэлэй.

Харин мүнөө үдэс пөртн ба правительствын анхарал оролдогшор хүрэлдэгшэйн колхознигуудай ханал сэдхэл бодото хэрэг дээрэбэ бөлүүлдэгдэ болобо. Зэд голыг мүнөөнэй хүсэтэ техникээр хазаарлан уһынь урда хадануудань хашажа, зүүлжэ урдаһан Тохой гэжэ бишыхан горхойной бабаар урадуулан, хойто хажуушын дамбаар хаажа, 68 гектар талмайтай нуур тогтоохон. Энэ нуурай уһан хахад миллион кубометрнэ үлүү, гүнзгынхэ 8—10 метр байхаар харагдалаа. Энэ хахда Тохойн нуур гэжэ нэрлэгдэхэ болоно.

Нуурай адгата Тохойн ГЭС-эй барилга эхилдэг хэдэн жэл боложо байна. Гэбэшнэ, энэ ГЭС-эй барилга ношоржо, мүнөөнэй болотор ашиглалтада үтөөгүй байһаар. Барилгын хүдэлмэрин юундэ олон жэлдэ ношоржо байһа бэлэй, хүдэлмэ-

рини хүсэн дутамаг, ажалай эмхидхэл була дээрэһээ инмэ ушар тохёолдоно гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй. Үнгэрэгшэ жэлдэ ГЭС-эй барилгада хүдэлмэриг хараагдаһан хүдэлмэрини хүсэний оройдоо 43 процентнэ ажаллаха гараа һэн. Энэ жэлэй апрель, май һарануудта түсэбэй ёһоор 115 хүн ажаллаха байгаа наа, оройдоо гушаад гаран хүн ажаллаһан байна.

Байгша оной июль һараһаа ГЭС-эй барилгада 100 гаран хүн ажалладаг болобо. Эдэнэр барилгага сентарь һарада гол түлэб дүүргэжэ, ашиглалтада үгэхын түлөө эршэмтэйгээр ажаллажа байна. Хүдөө ажальгын саашадан хүржөөхэ талаар КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьскэ Пленумэй түүхэтэ тогтоолыг бодото дээрнэ бөлүүлдэхэ, ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдыг механизацилаха, аймагй ажалшадэ электрын гэрэлээр хангаха гэһэн барилгаһадай үмнэ табигдаһан дайшалгы зоригшо мүн.

ГЭС-эй барилгашад Эсэгэ оройногшор гарганан хүсэтэ механизмуудар зобсэгжүүлэгдэнхэй. Барилгын хүдэлмэригдэ «С—80», «ДТ—54» маркануудай арбаад хүсэтэ тракторнууд, арба гаран самосвалнууд ба элдэб автомашинууд, хоёр бульдозер, хоёр «ПС—30» маркын электротрансин, нэгэ «ПГ—34» экскава-

тор, тохарна, үрэмдэлгын, универсальна станогүүд, шилорама, хэдэн транспортнууд, уһанай хүсэтэ насосоуд болон бусад хүсэтэ механизмууд энэ хэрэглэгдэнэ.

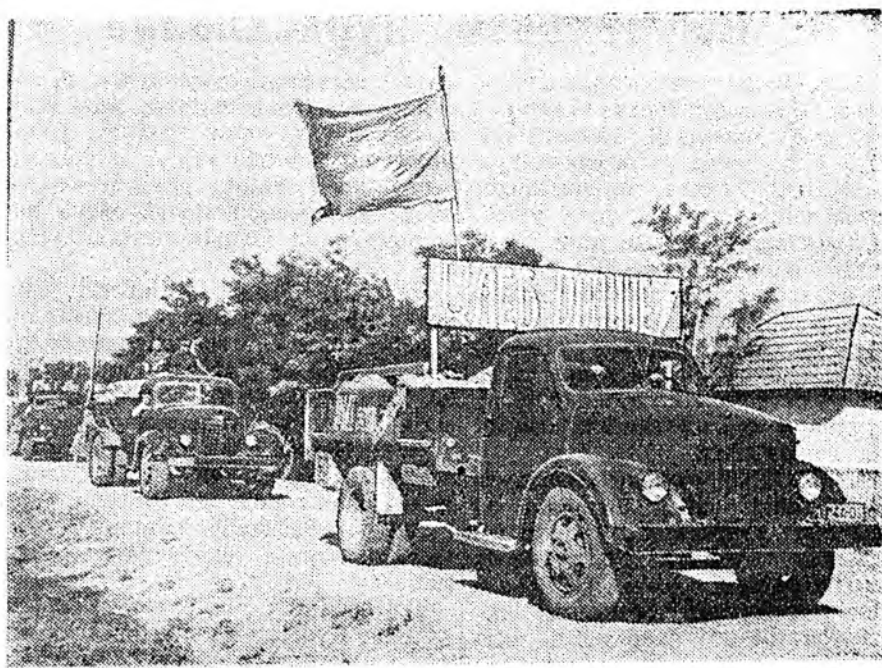
Хэрбээ эдэ механизмуудыг зүбөөр ашгаллаха, хүдэлмэринүүг хушыг найнаар хэрэглэжэ шадаа наа, эдэнэр ГЭС-эй барилгыг сентарь һарада гол түлэб дүүргэжэ, октябрь һарада аймагй ажалшадэ электрын гэрэлээр хангаха дүүрэн арга боломжотой. Урдаа табигдаһан зорилгодо дүүргэхын тулада барилгашад ба механизаторнууд мүнөө бүтэжэ эхэтэйгээр ажаллажа байна. Станциин уһан дорохи барилга хаяхан дүүргэгдэлд, мүнөө уһан дээрэ хүдэлмэриг хэлдэгшэ байна. Июлинь нэгнһээ, эхнэһинь шилорегуляторай байха гэр табиха эхлэдэ. Шилорегулятор хадлаа сэг соо 36,000 кубическа метр уһа гаргаша шадалтай байха ёһотой. Эндэ мүнөө 60 гаран хүн ажаллана. Барилгашадай дунда үргэнөөр дэлгэрэн социалистическэ мурысөөндэ Иннокентий Окладниковай бригада түрүүлэгшэ ябаһа. ГЭС-эй барилгашадай дунда жэшээтэ найнаар ажалладаг хүнүүд үдэр бүри олошорно. Барилга дээрэ гурбадаха жэлээ ажаллажа байһан скреперист Иван Грышын, бульдозерто операторлар ажалладаг Н. Калмыкин, модошо дархан Михаил Жалсанов, электротехнигшад хүдэлдэг Мария Жаркова

болон бусад үнэн сэхээр ажаллажа, үдэрнйгөө даалгабаринэ холо үлүүлдэг дүүргэнэ.

Гэхэ зуура, ГЭС-эй барилгада дутагдалнууд үшөөл олон. Механизмуудар яһала баян байбашы, тэдэннэ зүбөөр хэрэглэжэ үшөөл шадаанагүй. Олон механизмуудай ашагдалдангүй байха ушар үзэгдэнэ. Зарим механизмуудын заһабарида ороод, һагнэхэ частинуудай үгнэ байһан дээрэһээ үнн удаан хэбтэнэ. Ажалтай журам сахилга тэрэһэлэн була. Гэгээл энэһээ боложо зарим хүдэлмэригдэ архи уужа ажалдаа гаранагүй. Жэшээхэдэ, нүхэр Дорж Гурмаев түмэршэ дарханаар ажаллаха зуураа, архи уугаад дурлаһан тэһшээ зайжа үгнэ болошодог заншалтай. Тинхэжэ тэрэ шухала захилуудыг наатуулаа. Инмэ хүнүүдыг тоолохо болоо наа, үшөөшэ олдохо байна.

—Тохойн ГЭС ашгаллалтада үгтөөд байхадаа 340 киловатт хүсэтэй байха болоно. Энэ хүсэн аймагй колхозуудай ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдыг механизацилагда, арад зонинэ электрын гэрэлээр хангалтада хэрэглэгдэхэ байна. Энэһинэ октябрь һарада хүсэлдэн оруулаха зорилго урдаа табалд, манай барилгашад эршэмтэйгээр ажаллажа байна. Төд манай коллектив энэ зорилгодо нэртэй түрэтэйгөөр дүүргэхын лабай,— гэжэ барилгын начальник нүхэр Анохин хөөрэнэ.

Д. Найданов.

Молдавскэ ССР. Колосто културнуудай хуряалга урда районуудта эхилэ. Булканештскэ райондо намарай шэпнэсэ хадахаа 50 гаран комбайнууд гараба. Маленковой нэрэмжэтэ колхоз 4200 гектарнаа дээшэ колосто културнуудыг хуряаха юм. Булканештскэ МТС-эй механизаторнууд колхознигуудта ехээн туһа хүргэнэ.

Хуряалгатай хамта гүрэндэ таряа тушаалга эхилэ. 250 тонно эрхим манартай шэпнэсэ «Заготзернотой» пунктда тушаалданхай. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Маленковой нэрэмжэтэ колхозой автомашинуудай колонно Булканештскэ «Заготзернотой» пунктда лэнэ ургасны шэпнэсэ тушаахаа абашажа ябаһа. ТАСС-эй фотохроника.

Редакцида ерэнэн бэшгүүд

Харгы муугаар заһабарилагдана

Бичурын аймагй колхозууд ба хуурын газарнуудыг холбодог харгы жэл бүри заһабарилагдажа, гүрэлэй ехэһэн мүнгэн зөөри гаргашаагдаа. Гэбэшнэ, аймсоведэй гүйсэдкомой харгы заһабарилгын таһагай хүдэлмэрилэгшэд энэ хэрэгтэ анхаралаа хүсэд хандуулаагүй. Харгы заһабарилгын хүдэлмэрини хэр зэргэ ябуулагдажа байһаншэ шалгадагүй дээрэһээ энэ хүдэлмэри тон муугаар ябуулагдана.

Жэшээхэдэ, аймагй центр Бичурайнаа Окнио-Ключи ошодог харгы ехэ ялхитай болошонхой. Хүүргэнуудыг ехээр муудашоо. Мүн харгы дээрэ адхагдаһан жэжэ хайр, эльһэн тараагданагүй. Тинмэһээ энэ харгыгаар тэргэ, машинн ябахань тон бэрхэтэй болоод байна. Энэ харгыгаар Улан-Удэ Окнио-Ключи хоёрой хоорондо үдэртөө хэдэн арбаат автомашина ябадаг.

Үбнэ, таряа хуряалгын үе ойртобо. Тинмэһээр байтар гүрэндэ таряа тушааха саг ерэхын. Аймагй колхозууд Харлаанай «Заготзернотой» пунктда оноходо мүн лэ энэ харгыгаар ябадаг юм. Тинмэһээ, тус

харгыг мүнөө эртэнһээ һайса заһаха ёһотой байгаа. Төд, энэ хэрэг аймсоведэй гүйсэдкомой харгы заһабарилгын таһагай хүдэлмэрилэгшэдэй ханаае зобоогүй.

Гадна, Бичура Шэбэртэ хоёрой хоорондох харгы мүн лэ ниймэрхүү болошонхой, төд заһабарилагданагүй.

Улан-Удэ городһоо Бичура тосхон ошоһон харгы Заганай хадын шэлэ дээрүүр гарадаг. Энэ харгыг саг соонь заһабарилха гэжэ сэхэ удхаланартай. Мүнөө энэ заһабарилга эхилһэн аад, хүдэлмэрини ургаһаа ябаһан аад, хүдэлмэрини ургаһаа байһан хүдэлмэриншэдэй дунда културно-гэгээрэлэй ямаршы хүдэлмэри ябуулагданагүй.

Аймагй харгы заһабарилгын таһаг автомашинууд, самосвалнууд болон прейдэртэй юм. Төд, тэднэ харгы заһабарилагда хүсэд хэрэглэгдэггүй байна.

Аймсоведэй гүйсэдком аймагдотороо харгы заһабарилагда зохио анхарал хандуула ёһотой.

С. Ордынский.

Кино найнаар харуулха

Ажалшадта саг соонь, найнаар кино харуулха хэрэгтэ Ториин аймсоведэй гүйсэдкомой културин таһагай зарим киномеханикууд хайша хэрэгээр хандана. Жэшээхэдэ, «Улаан Бургалтай» колхозой ажалшадта кино саг соогоо харуулагдаһагүй. Төд, кинокартина ганса нэгэ асарагдахадаашы, колхозой центр дээрэ харуулагдаа. Тинмэһээ колхозой бригада болон фермнүүдэй ажалшад хэды нараар кино харадаггүй байна.

Тус колхозой 5-дахн бригада колхознигөө центрһээ долоон километр газарта оршоно. Эндэ хониншой 5 отара, үхэрэй нэгэ фермэ, нэгэ эхин хуруулин бии юм. Энэ бригадада кинопередвижкэ ганса нэгэ ерэнэ. 1954 оной эхнһээ хойшо энэ оройдоо 3 дахин кино харуулагдаа. Төд, энэ гурбан картини хоёрны нэгэ үдэһин туршала харуулагдаһан байна. Энэ картина үдэһин арбаат сагта эхилэдэ, һинин гурбада

дүүрэн юм. Киногой гаража байхада лентн таһаршаха гү, али гэрэлын унтаршаха ушар гарадаг. Тинмэһээ колхознигууд кино үргэлжэдэн харангүй бусаһана.

Хаяхан тэрэ тосхондо кино харуулха гэжэ киномеханик И. Яковлев ерэн байгаа. Ажалшад кино харахана ехэ дуратайгаар сугларһан юм. Төд, киномеханик И. Яковлев өөрынгөө хэрэгээр хүршэ тосхон ошоһон аад, кино харуулха сагтаа бусажа ерэггүй. Тинмэһээ кино хараха гэжэ ерэн колхознигууд киномеханигыг удаан саг соо дэмэ хүлэжэ, гэртээ бусаха баатай болоһон юм. Инмэ ушар киномеханик Яковлевэй зүгтөө ганса нэгэ үзэгдөө бэлэ, харин бусадшыхэ колхозуудта кино харуулха ерэхэдэ зайшадаг юм.

Ажалшадта кино саг соонь харуулха хэрэгтэ анхарал хандуулагдаха ёһотой.

С. Банзарацаев.

Хаалтатай байдаг клуб

Ториин аймагй Алцагай сомоной Момотовой нэрэмжэтэ колхоздо клуб бии аад, ажалшадтай дунда културно-гэгээрэлэй хүдэлмэри ябуулаагүй, харин ехэнхи сагтаа хаалтатай байна. Клубыг дааһаар нүхэр Шаралдаев үннэй «ажаллана», төд клубай хүдэлмэринэ «найжаруулаха гэжэ отго оролдоногүй.

Клубай дэргэдэ уранһайханай

смондательностийн нэгтхыс кружок хүдэлдэггүй. Эндэ гармонь, баян бии аад, наадажа шадаха хүнийн үгнэ. Културна хэрэгсэлнүүд, жэшээхэдэ, даам, домино, шатар гэхэ мэтэ зүйлнүүд отго угн.

Колхозой малшад клубтаа ержэ, сулөөтэй сагаа културнаар үнгэрэхыг ехэтэ хүсэнэ.

Б. Батожапов.

